

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 168. An ad alienationem validam & licitam sufficiat causa dubia vel existimata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Quest. 166. Num patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatus, alienari possit sine solennitatibus?

R Esp. quamvis alienari nequeat sine licentia Episcopi, quousque ordinatus super eo aliunde habeat, unde vivat; non tamen prohibetur illud alienare vi *Extrav. ambitiosa*. utpote quæ loquitur tantum de bonis immobilibus & mobilibus pretiosis Deo dicatis, adeoque quæ sunt Ecclesiæ; quale non est dictum patrimonium, utpote spectans ad privatum; unde etiam post mortem illius alienari potest sine consensu Episcopi, præcindendo à speciali consuetudine. *Sylv. v. clericum. 4. quest. 13. Nav. cap. 22. num. 18. Redoan. l. c. quest. 51. c. 13. Valq. de re dit. c. 2. §. 2. du. 4. num. 42. Delb. c. 17. du. 25. à num. 1.*

§. Secundus.

De Causis & Solennitatibus requisitis ad alienationem rerum Ecclesiasticarum.

Quest. 167. An ad alienationem rerum Ecclesiæ requiratur causa, & qualiter facta sine causa sit valida?

R Esp. ad licitam legitimamque alienationem rerum ecclesiasticarum tam mobilium quam immobilium requiritur causa iusta, ita ut adhibitis omnibus juris solennitatibus, sine sufficiente causa sit illicita & invalida ipso jure. *Abb. in c. penult. hoc. tit. num. 7. Covar. l. 2. var. resol. 17. num. 2. Molin. de just. tract. 2. d. 468. num. 15. Azor. p. 2. l. 9. cap. 1. quest. 8. Suar. de relig. tom. 4. tract. 8. l. 2. c. 27. à num. 20. Delb. c. 17. du. 20. num. 1. Pirh. hoc. tit. num. 35. Muller. ad Stru. l. 3. ff. tit. 8. ib. 71. lit. 4. & alii passim. Arg. 6. 1. hoc. tit. in 6. ubi quædam alienatio declaratur nulla ex eo præcipue capite, quia defuit causa necessitatis & utilitatis. *Clem. 1. hoc. tit. ubi locatio ad longum tempus dicitur nulla, si sine necessitate & utilitate ecclesiæ facta. Extrav. ambitiosa. ubi omnes alienationes, nisi in casibus in jure permissis, adeoque factis ex iusta causa, nullius omnino esse roboris dicuntur. Contrarium tamen, nimirum talem alienationem sine causa, servatis tamen solennitatibus factam esse quidem illicitam, jure tamen subsistere, sentientibus cum Gl. in c. sine exceptione. v. profuturum. 12. quest. 2. Host. in sum. hoc. tit. §. 3. in fine. & aliis quibusdam, eo nixi fundamento, quod ecclesiæ ex istiusmodi alienatione lætæ comperat restitutio in integrum juxta c. 1. §. 3. de integ. rest. hæc autem ei compereret, si alienatio fuisset invalida; cum, cui comperit remedium ordinarium, quale est remedium nullitatis, seu dictionis de nullitate, non comperat extraordinarium, quale est beneficium restitutionis in integrum, subrogatum in defectum alterius remedii. Verum ad id facile responderetur cum Gonz. in citat. cap. 1. num. 14. Delb. loc. cit. num. 3. Covar. Molin. & aliis, ex duplici capite posse peti restitutionem rei alienatæ.**

Primò, si Prælati sine iusta causa alienavit; & tunc non petitur restitutio quasi alienatio valida fuisset, sed petitur restitutio rei, cujus dominium in alium transferri non potuit. Secundò peti potest restitutio rei alienatæ; quia esto, revera valida alienatio fuerit, nimirum interveniente iusta causa & solennitatibus, fuit tamen quis enormiter læsus in pretio, contra quam læsionem petere poterit restitui in integrum seu statum, in quo erat ante talem contractum. De cætero, num Papa sine iusta causa licitè & validè alienare possit, dictum est supra.

Quest. 168. An ad alienationem licitam & validam sufficiat causa dubia vel existimata?

R Esp. primò; ut alienatio sit licita, debet non tantum existere aliqua causa, sed etiam debet aliunde alienanti constare, causam alienandi sufficientem verè existere tunc, quando sit alienatio, nec sufficit de hoc dubitare; siquidem aliàs dici non poterit alienare ex evidente necessitate, aut in evidentem utilitatem, & licet fortassis, dum causa, de qua ipse alienans dubitat, aliis sit evidens, & revera alienatio cedat in utilitatem ecclesiæ, alienatio sit valida, non tamen à dubitante honestè seu licitè ponitur; quia, qui stante dubio de honestate actus operatur (qualiter operatur, qui dubitans de causa alienandi, à qua sola honestatur alienatio, alienat) non operatur honestè; quin etiam juxta probabiliorè, ut *Delb. cap. 17. du. 9. num. 7. citans Ricciem*, debet idipsum ei constare per informationem testium; cum alioquin non possit reddere rationem de sua recta administratione, & Episcopus aut talis, cui Papa commississet, ut alienationi præbeat assensum, si constiterit cedere eam in evidentem utilitatem Ecclesiæ non præbebit assensum, nisi præmissa hujusmodi informatione; cum aliis non dicatur legitimè ei de hoc constare. *Bonac. de contract. feud. l. 3. quest. 2. p. 4. num. 5. Palqual. tom. 2. decis. 174. Delb. cit. ser. 9. num. 11. Atque ita causa etiam probari debet, & sola narratio non relevat. Muller. loc. cit. citans Tusch. tom. 1. lit. A. concl. 271. num. 27. & concl. 273. num. 2.* Hinc etiam, si fiat alienatio pro solvendis debitis ecclesiæ, venditor seu alienans proare cogitur, pretium verum esse in talem effectum; non tamen ad hoc tenetur emptor. Idem est, si per Prælatum recipiatur mutuum, ecclesia non obligatur, nisi doceatur esse verum in utilitatem ecclesiæ. *Muller. loc. cit. citans Tusch. ubi ante. num. 10. Covar. l. 2. var. resol. c. 17. Delb. cit. du. 9. num. 20.* De cætero in dubio, num alienatio facta sit ex legitima causa, præsumendum est pro parte affirmativa, præsertim, si commissarius seu deputatus ad præbendum consensum cognitâ causâ, illum præbuerit; cum in dubio standum pro valore actus, & non præsumitur delictum, aut quis malus, nisi demonstretur; adeoque in hoc casu Ecclesiæ volenti recuperare rem alienatam incumbit onus probandi contrarium. *Delb. loc. c. à num. 14. citatis Mascard. de probat. conclus. 488. & 1112. Menoch. l. 2. præsump. 75. n. 15. Rota*

p. 1. *divers. decis.* 716. ac remittens ad Laym. l. 1. *ev. act.* 1. cap. 5. §. 4.

2. Resp. secundò: causa purè existimata justa; dum nimirum Prælati bona fide putans adesse causam justam, quæ non fuit, alienavit, servatis etiam solemnitatibus; non reddit alienationem validam, saltem pro foro externo; sed ea habenda pro nulla, ubi constitit non existisse causam; eò quòd textus citati alienationem factam sine causa justa (qualis est, dum causa fuit purè existimata) eum existimatio & præsumptio non inferant causam, qua non fuit, & sic ad valorem nihil conferant) absolute irritant. Ad hæc alienatio nunquam possit irritari; cum, dum aliud non scitur, contrahentes præsumi debeant habuisse causam justam. Ita probabilis, si rationem & rigorem juris spectes. cum Navar. in *comment. de alien. rer. eccles.* num. 9. & aliis Castrop. *tr.* 11. d. *unic.* p. 15. §. 6. num. 2. Wiestner. *hoc ut.* num. 68. Delb. c. 17. *du.* 20. à num. 4. contra Gl. in *c. ad nostram.* h. t. v. *enorme.* Felin. in *c. qua ecclesiarum.* de *constit.* Covar. 2. *var.* c. 17. num. 1. Molin. *cit.* d. 488. *concl.* 6. Valq. *de re dit.* c. 2. §. 1. num. 30. Bonac. *cit.* q. 8. p. 4. num. 9. quibus adhæret Pirh. h. t. num. 35. in fine sentientes contrarium; eò quòd non putent credible alienationes bona fide & servatis solemnitatibus factas ab Ecclesia irritatas. Quorum sententiam valde probabilem & in praxi tutam dicit Wiestner.

Quæst. 169. *Quenam sint cause legitime alienandi cum solemnitatibus requisitis res Ecclesie immobiles & mobiles pretiosas?*

Resp. earum in genere enumerari quatuor, ad quas omnes causa particulares reduci possunt, & quarum quælibet sufficit; necessitas, utilitas, commoditas, pietas. Abb. in *c. nulli.* h. t. num. 5. Fagn. *ibid.* num. 7. Sylv. in *sum. v. alienatio.* q. 1. Covar. *loc. cit.* num. 2. Molin. *loc. cit.* d. 468. num. 2. Redoan. l. c. rub. 18. à num. 1. Azor. p. 2. l. 9. c. 1. q. 3. Delb. *du.* 9. num. 1. Pirh. h. t. num. 24. Quod spectat ad primam, necessitas debet esse evidens & ingens, cui alià vià, quàm dicta alienatione succurri non potest. c. 1. h. t. in 6. Clem. 1. ead. hæc enim sola est, de qua dicitur: necessitas non habet legem; & quod licitum non est, necessitas facit licitum. *reg. juris* 41. qua propter examinari debet, ut constet, an sit talis, & declarari & autorizari quòd sit ex illis, quas jura requirunt. Delb. c. 17. *du.* 2. f. 3. n. 21. Cujusmodi necessitas est. v. g. dum debita ecclesie solvenda aliter solvi nequeunt, nisi distracta vel creditor in solutionem data realiqua immobili aut mobili pretiosa ecclesie. c. 2. §. *hoc jus.* 10. q. 2. Si ei imminet ruina vel aliud grave damnum aliter inevitabile. Si patiarur notabilem defectum sacre suppellectilis, sine qua rite decenterque rem divinam obire nequit, & ad quam comparandam, & simul sustentandos ministros (qui aliàs etiam sine magno suo incommodo possunt, tali ecclesie necessitati subvenire de destinatis in sui sustentationem fructibus tenentur Delb. l. c. n. 23. citatis aliis, intellige, antequam ad dictam alienationem procedatur) fructus & redditus non sufficiunt. Sylv. l. c. q. 2. Redoan. l. c. a. 14. Donat. *qq. regular.* p. 2. tr. 4. q. 9. n. 2. Quod spectat ad secundam, utilitas, necesse erat etiam ob utilitatem citra necessitatem permitti alienationem, ne aliàs, quod in favo-

R. P. Lew. *Jur. Can. Lib. III.*

rem ecclesie introductum, nimirum prohibitio alienationis retorqueretur in ejusdem odium & incommodum contra L. nulla *juris.* ff. de LL. & L. quod favore. C. eodem debet. debet autem utilitas esse evidens, seu non dubium. quòd sit profuturum ecclesie res dictas illius distrahi, & quidem plus quàm si retinerentur, ut dicitur c. sine exceptione. 12. q. 2. uti contingit, dum res aliqua ecclesie alienatur, & comparatur patenter melior juxta *cit. c.* & c. *sin. h. t.* Ac proinde non sufficit, ecclesiam per alienationem non damnificari, sed requiritur, ejus conditionem fieri meliorem. Barbof. *jur. eccles.* l. 3. c. 30. n. 15. citans præter alios *decis. Rota.* in *Bouon. devolutionis* de 16. Novemb. 1621. Redoan. l. c. rub. 19. num. 15. Donat. l. c. num. 8. & 11. Pirh. h. t. num. 24. Wiestn. h. t. num. 53. Reiffenst. num. 20. allegans *Rota decis.* 65. num. 48. & *decis.* 367. num. 5. & 7. p. 5. *divers.* contra Gl. in *can. sine exceptione.* v. *profuturum.* dum ea ibi ait: eo ipso, quòd non est facta pauperior, intelligitur facta locupletior. Sumitur idiplum ex satis claris utriusque juris textibus, ut dum *novell.* 120. c. 9. v. *hoc autem dicitur.* ut ex earum (nempe venditarum domorum) pretio redditus meliores emat. & c. sine exceptione. ubi decretum: ne Episcopus de rebus ecclesie sua quicquam donare vel commutare, vel vendere audeat, nisi aliquid horum faciat, ut melior a proficiat. c. ad aures. h. t. ubi: ad majorem ecclesie utilitatem. Similia habentur c. cum Apostolica. c. una. de his, que fiunt à Præl. Neque his obstat, quòd *auth. & canon.* hoc *ius.* dum ibi sustinetur rei immobilis ecclesie alienatio, si nihil factum sit ad damnum divine domus. Nam præterquam, quòd textus *cit. auth. & canon.* interpretationem recipiat à *cit. novell.* aliisque sanctionibus canonicis, alienationem permittentibus ex causa utilitatis, non cujuscunque, sed majoris; agitur in *cit. auth.* de alienanda domo ecclesie ex causa, non utilitatis, sed necessitatis, quæ se solà sufficit absque eo, quòd necesse sit conjungi etiam utilitatem, modò tamen per alienationem factam ex necessitate factam non incurratur damnum ecclesie, quòd cum incurratur, dum ecclesia non coacta extinguere debitum, sed potens illud relinquere pergendoolvere interesse, non potest in eo casu ad extinguendum debitum sumere pecuniam ad censum gravio-rem, quàm est interesse solvendum ex debito, aut rem aliam, ex qua major fructus percipitur, alienare juxta dicta §. *preced.* Neque dici potest, quòd, dum ecclesia ex alienatione sit completior, non servetur ratio Justitiæ commutativæ, quæ in contractibus respicit æqualitatem & medium rei inter datum & acceptum. Nam etiam idem & æqualis valor esse potest intrinsecus inter rem alienatam, & rem, pro qua alienatur, & tamen hæc esse longè utilior alienanti, & is plus fructus ex ea percipere; quia v. g. minùs dislita ab ecclesia aliisque ejus prædiis adita minore labore & sumptibus conservari potest. Quia pretium venditi calicis aurei in alia divine rei peragenda aptiora & splendidiore impendi potest. Illud denique circa utilitatem notandum, illam debere esse maximam, quæ haberi potest; adeoque res ecclesie semper plus offerenti vendenda; quia prospiciendum ecclesie, quantum fieri potest optimè, præsertim ab eo, qui ex officio res ejus administrat. ita tamen, ut, quamvis non alienavit cum maxima utilitate, quâ potuit, alienatio adhuc sit valida; cum adhuc ad sit justa causa alienationis; & Prælati non præjudicet in acquirendis, sed in acquisitis. ita

M 2

Delb.